

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 435
article, altres d'específiques i determinen les prohibicions i actuacions necessàries
per a la seva preservació.

■ Autòmic . A Catalunya no hi ha una normativa bàsica en matèria de flora protegida,
hi ha un seguit de normatives que protegeixen espècies amb caràcter general o en
determinats espais naturals protegits. Per altra banda, a l'empenta de l'article 58.3 de
la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat s'ha
creat el Catàleg de Flora Amenaçada de Catalunya.

Infografia del Cos d'Agents Rurals

12.1.2. Llistat d'espècies silvestres en règim de protecció especial

D'acord amb l'article 57 de la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, de patrimoni
natural i de la biodiversitat , la inclusió d'una espècie, subespècie o població en el llistat
del Reial Decret 139/2011, de 4 de febrer, per al desenvolupament de la Llista
d'espècies silvestres en règim de protecció especial i del Catàleg espanyol d'espècies
amenaçades comporta la prohibició de recollir -les, tallar -les, mutilar -les, arrencar -les o
destruir -les intencionadament a la natura, i també la prohibició de posseir,
naturalitzar, transportar, vendre, comerciar o intercanviar, oferir amb finalitats de venda
o intercanvi, importar o exportar exemplars vius o morts, així com els seus propàguls o
restes, llevat dels casos en què aquestes activitats, de manera controlada per
l'Administració, puguin resultar clarament beneficioses per a la seva conservació, en els
casos que es determinin per reglament. Aquestes prohibicions s'aplicaran a totes les
fases del cicle biològic d'aquestes espècies, subespècies o poblacions.

L'Administració General de l'Estat i les comunitats autònomes, en l'àmbit de les
competències respectives, establiran un sistema de control de captures o morts
accidentals i, a partir de la informació recollida, adoptaran les mesures necessàries
perquè aquestes no tinguin repercussions negatives importants en les espècies incloses

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 436
al Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial, i es minimitzin en el
futur.

12.1.3. Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades

D'acord amb l'article 58 de la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, de patrimoni
natural i de la biodiversitat , dins del Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció
Especial , s'hi estableix el Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades que inclourà, quan
hi hagi informació tècnica o científica que així ho aconselli, els tàxons o poblacions de
la biodiversitat amenaçada, incloent -los en algunes de les categories següents:

- a) En perill d'extinció: tàxons o poblacions la supervivència de les quals és poc
probable si els factors causals de la seva situació actual continuen actuant.
- b) Vulnerable: tàxons o poblacions que corren el risc de passar a la categoria anterior
en un futur immediat si els factors adversos que hi actuen no són corregits.

La catalogació, descatalogació o canvi de categoria d'un tàxon o població al Catàleg
Espanyol d'Espècies Amenaçades l'ha de fer el Ministeri competent en matèria de
biodiversitat, a proposta de la Comissió Estatal per al Patrimoni Natural i la Biodiversitat,
a iniciativa de les comunitats autònomes o del mateix Ministeri, quan hi hagi informació
tècnica o científica que així ho aconselli.

Qualsevol persona o organització podrà sol·licitar la iniciació del procediment d'inclusió,

canvi de categoria o exclusió acompanyant a la sol·licitud corresponent una argumentació científica de la mesura proposada.

Les comunitats autònomes, en els seus àmbits territorials respectius, poden establir catàlegs d'espècies amenaçades, establint, a més de les categories relacionades en aquest article, altres específiques, determinant les prohibicions i actuacions suplementàries que es considerin necessàries per preservar -les.

Les comunitats autònomes poden, si escau, incrementar el grau de protecció de les espècies del Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades als seus catàlegs autonòmics, incloent -les en una categoria superior d'amenaça.

12.1.4. Catàleg de flora amenaçada de Catalunya vegeu el punt 12.2

12.1.5. Flora protegida a tot el territori de Catalunya

12.1.5.1. Flora terrestre

L'Ordre de 5 de novembre de 1984, sobre la protecció de plantes de la flora autòctona amenaçada a Catalunya, declara protegit a tot el territori de Catalunya al teix (*Taxus baccata*) silvestre, i l'Ordre de 28 d'octubre de 1986, per la qual es regula el verd ornamental nadalenc i es protegeix el boix grèvol, declara protegit el Boix grèvol (*Ilex aquifolium*) a tot el territori de Catalunya.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 437

No es pot comercialitzar el teix (*Taxus baccata*) com a arbre de Nadal. Aquesta protecció implica la prohibició de la recol·lecció, la talla i el desarrelament d'aquesta espècie o de qualsevol de les seves parts, incloses les seves llavors, així com la seva comercialització. Excepcionalment, la direcció general competent en matèria de biodiversitat podrà autoritzar la recollida i l'ús d'exemplars d'aquesta espècie o d'alguna de les seves parts per a finalitats científiques, educatives o tractaments silvícoles que precisi la conservació de l'espècie.

Només es permetrà la venda de boix grèvol procedent de fora de Catalunya quan en la Comunitat Autònoma d'origen no estigui protegit. En aquest cas, la persona venedora o intermediària haurà de poder demostrar documentalment la procedència.

12.1.5.2. Flora marina

A Catalunya, la Direcció General de Pesca i Afers Marítims va promoure la declaració de les fanerògames marines com a espècies protegides mitjançant l'Ordre de 31 de juliol del 1991, per a la regulació d'herbassars de fanerògames marines (DOGC núm. 1479, de 12.08.91). Així mateix, aquesta Ordre prohibeix la destrucció, la venda, la compra i la utilització d'aquestes espècies.

D'altra banda, la Llei 2/2010, del 18 de febrer, de pesca i acció marítimes considera les praderies de fanerògames marines hàbitats protegits als efectes de pesca en concordança amb la normativa pesquera europea i estatal.

Com a hàbitat, les comunitats de *Posidonia oceanica* es mencionen com a sistemes a conservar en el Reial Decret 1997/1995, del 7 de desembre, pel qual s'estableixen mesures per contribuir a garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals de la fauna i flora silvestres (BOE núm. 310, de 28 de desembre del 1995, pàg. 37310), que és l'adaptació estatal de la Directiva Hàbitats de la CEE (Directiva 92/43/CE).

Com a espècie la *Posidonia oceanica* està recollida en el Reial decret 139/2011 de l'Estat espanyol per al desenvolupament de la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial i del Catàleg espanyol d'espècies amenaçades, així com en la Llei 42/2007 del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat que n'estableix la prohibició de

“recollir, tallar, mutilar, arrencar o destruir intencionadament.”

D'altra banda, tant la *Posidonia oceanica*, com *Cymodocea nodosa* i *Zostera marina* es troben presents en l'annex 1 del Conveni de Berna, i junt amb *Zostera noltei* també es troben en el llistat d'espècies del Conveni de Barcelona, establert per a reduir la contaminació en el Mar Mediterrani així com millorar i protegir el medi ambient marí d'aquesta zona, contribuint així al seu desenvolupament sostenible.

Finalment, la Directiva 2000/60/CE inclou la *Posidonia oceanica* entre els bioindicadors de l'estat ecològic de les masses d'aigua.

Pel que fa al corall vermell (*Corallium rubrum*), l'Ordre ARP/59/2017, de 7 d'abril, per la qual es redueix el nombre de llicències per a la pesca de corall vermell (*Corallium rubrum*) durant la campanya 2017 i s'estableix la suspensió temporal de la pesquera a partir de la finalització de la campanya d'enguany, per la qual en les aigües interiors del litoral català, suspèn la campanya de pesca de corall vermell en les aigües interiors corresponents al litoral de Catalunya des del dia 1 de novembre de 2017 fins al dia 31 de desembre de 2027, ambdós inclosos. Durant aquest període, s'estableix la veda de Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 438
la pesca del corall vermell (*Corallium rubrum*), i resta prohibida l'extracció, la tinença, el transport i la venda del corall vermell extret d'aquestes aigües.

12.1.6. Flora protegida en l'àmbit dels Espais d'Interès Natural

El Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural defineix en el seu Annex 3 unes espècies de flora estrictament protegides, en espais determinats. Aquesta declaració implica la prohibició de la destrucció, del desarrelament i, si s'escau, també de la collita i la comercialització de les espècies i de les seves llavors, així com la protecció del medi natural en què viu aquesta flora. Cal tenir en compte, que l'Annex 3 d'aquest Decret va ser modificat pel Decret 172/2008, de 26 d'agost, de creació del Catàleg de flora amenaçada de Catalunya. Aquestes espècies no estan protegides fora dels territoris esmentats en la legislació.

12.1.7. Codi Penal

Finalment, cal tenir present que la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del codi penal, tipifica com a delictes en el seu article 332 “qui, contravenint les lleis o altres disposicions de caràcter general, talli, talli, arrenqui, recol·lecti, adquireixi, posseeixi o destrueixi espècies protegides de flora silvestre, o trafiqui amb elles, les seves parts, derivats de les mateixes o amb els seus propòguls, excepte que la conducta afecti una quantitat insignificant d'exemplars i no tingui conseqüències rellevants per a l'estat de conservació de l'espècie”, fins i tot quan els fets s'han comès per imprudència greu.

12.1.8. Espècies regulades a Catalunya

A banda del grau de protecció legal que es pot conferir a una espècie, a Catalunya tenim un seguit d'espècies amb recol·lecció regulada sota autorització. A aquestes espècies gaudeixen d'un grau de protecció legal menor que les anteriors, ja que sí que es poden recollir amb una autorització prèvia. Aquestes espècies apareixen en l'Ordre de 5 de novembre de 1984, sobre protecció de plantes de la flora autòctona amenaçada de Catalunya.

Queda sotmesa a autorització prèvia la recol·lecció, la tallada i el desarrelament de les plantes d'alguna de les seves parts, així com les seves arrels o parts aèries, a tot el territori de Catalunya. Aquesta autorització es concedirà o denegarà prèvia sol·licitud en la qual s'especifiquin les finalitats que les pretenen, la quantitat i la localització de les plantes que es volen recollir i els productes que es volen obtenir.

S'acompanyarà el permís del propietari i, en cas que la localització sigui dins d'un espai protegit, l'autorització de l'òrgan que correspongui.

És el cas de:

■ Genciana Groga, G. Vera, Gençana (Gentiana lutea).

■ Margalló (Chamaerops humilis). No es necessitarà l'autorització de la Administració per recollir full es de margalló (Chamaerops humilis) per a usos artesanals i sempre que no es faci el desarrelament de la planta.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 439

12.1.9. Normativa de referència

- Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, de patrimoni natural i de la biodiversitat.
- Reial Decret 139/2011, de 4 de febrer, per al desenvolupament de la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial i del Catàleg espanyol d'espècies amenaçades
- Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural.
- Ordre de 28 d'octubre de 1986, per la qual es regula el verd nadalenc i es protegeix el boix grèvol.
- Ordre de 5 de novembre de 1984, sobre la protecció de plantes de la flora autòctona amenaçada a Catalunya.
- Ordre de 31 de juliol del 1991, per a la regulació d'herbassars de fanerògames marines.

Catàleg de flora amenaçada de Catalunya.

12.2.1. Introducció

El Llibre Vermell de la Flora Vascular i Endèmica de Catalunya, així com els informes dels Parcs Naturals de Catalunya, l'Atlas de la Flora Vascular Amenaçada i la Llista vermella de Flora Vascular estatals, permeten conèixer les espècies que actualment requereixen mesures urgents de conservació, i es constata que diverses d'aquestes espècies són a punt d'extingir-se, per la qual cosa resulta imprescindible regular-les i adaptar-les a les categories existents a la normativa bàsica estatal.

Com a conseqüència d'això, i atesa l'existència d'una sèrie d'espècies i subespècies de la flora que es troben amenaçades al territori de Catalunya i que requereixen mesures de conservació, calia adoptar les mesures necessàries per tal de protegir aquestes espècies i subespècies d'acord amb els valors ecològics i ambientals que posseeixen. Amb aquesta finalitat el Govern de la Generalitat va aprovar el Decret 172/2008, de 26 d'agost, de creació del Catàleg de flora amenaçada de Catalunya, pel qual es crea el Catàleg de flora amenaçada de Catalunya i cataloga aquelles espècies i subespècies amenaçades que es classifiquen en les categories de "en perill d'extinció" o de "vulnerables" en funció del seu estatus de conservació i grau d'amenaça, i estableix les mesures de conservació de les espècies i subespècies catalogades i el règim d'excepcions de les prohibicions regulades al Decret. A més, s'estableix el procediment de catalogació, descatalogació i de canvi de categoria de les espècies i subespècies. Finalment, s'estableix el règim sancionador aplicable a les infraccions i la valoració econòmica de les espècies i subespècies objecte de regulació.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 440

12.2.2. Objectiu i forma

Mitjançant el Decret 172/2008, de 26 d'agost, de creació del Catàleg de flora amenaçada

de Catalunya, es crea el Catàleg de flora amenaçada de Catalunya, per tal de proporcionar a les espècies i sub espècies de flora que cal preservar o recuperar d'acord amb els valors ecològics que posseeixen i les amenaces que pateixen, el règim jurídic de protecció necessari per tal d'assegurar -ne la seva conservació i recuperació. El Catàleg té la condició de regis tre públic de naturalesa administrativa, i s'adscriu a la direcció general compete nt en matèria de biodiversitat.

12.2.3. Espècies catalogades

Les espècies i subespècies incloses en aquest Catàleg comprenen la totalitat de les poblacions naturals que es troben a Catalunya. Les espècies i subespècies es classifiquen en les categories "en perill d'extinció" o "vulnerables", en funció del seu estatus d e conservació i grau d'amenaça.

D'acord amb Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, la inclusió d'un tàxon o una població en la categoria d"en perill d'extinció" comporta, en un termini màxim de tres anys, l'adopció d'un pla de recuperació, que inclogui les mesures més adequades per al compliment dels objectius buscats, i, s i s'escau, l a designació d'àrees crítiques.

La inclusió d'un tàxon o una població en la categoria de "vulnerable" comporta l'adopció, en un termini màxim de cinc anys, d'un pla de conservació que inclogui les mesures més adequades per al complime nt dels ob jectius buscats.

Per a les espècies o poblacions que visquin exclusivament o en una proporció alta en espais naturals protegits, Xarxa Natura 2000 o àrees protegides per instruments internacionals, els plans es poden integrar en les corresponents figures d e planificació i gestió dels espais esmentats.

Les comunitats autònomes han d'elaborar i aprovar els plans de conservació i de recuperació per a les espècies amenaçades terrestres.

12.2.4. Procediment de catalogació, descatalogació i de canvi de categoria

El depa rtament competent en matèria de biodiversitat és l'òrgan competent per iniciar el procediment de catalogació, descatalogació i de canvi de categoria d'una espècie o subespècie, previ informe emès pels serveis tècnics competents en la conservació de la flora. Aquest informe s'ha de fonamentar en els estudis científics pertinents realitzats que així ho aconsellin. Aquest procediment també es pot iniciar a instància del Consell de Protecció de la Natura. La proposta s'ha de sotmetre a informació pública i audi ència de les persones interessades. La catalogació o descatalogació d'una espècie o subspècie, o el canvi de categoria dins del Catàleg, s'ha d'aprovar mitjançant resolució de la persona titular del departament competent en matèria de biodiversitat, i s'ha de publicar al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 441

12.2.5. Mesures de conservació d'espècies catalogades

La direcció general competent en matèria de biodiversitat ha de promoure les actuacions procedents per preservar les espècies incloses als annexos 1 i 2 del Decret. Aquesta actuació inclou l'elaboració i aprovació dels plans de recuperació per a les espècies i subspècies "en perill d'extinció" i plans de conservació per a les "vulnerables" d'acord amb la legislació vigent, utilitzant els procediments de conservació in situ i ex situ que es considerin convenients.

12.2.6. Infraccions i valoració

Les infraccions del que preveu aquest Decret són sancionades d'acord amb el que estableix la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la

biodiversitat, sens perjudici de l'obligació de rescabament dels danys i perjudicis a càrrec de qui en sigui responsable.

12.2.7. Noves espècies

Les noves espècies o subespècies que siguin catalogades com a amenaçades a nivell estatal, o les ja catalogades en les que la seva categoria sigui augmentada d'acord amb el Reial decret 439/1990, de 30 de març, pel qual es regula el Catàleg nacional d'espècies amenaçades, passaran a formar part d'aquest Catàleg amb una categoria equivalent a la que tinguin a nivell estatal.

12.2.8. Normativa de referència:

- Decret 172/2008, de 26 d'agost, de creació del Catàleg de flora amenaçada de Catalunya.
- Resolució AAM/732/2015, de 9 d'abril, per la qual s'aprova la catalogació, descatalogació i canvi de categoria d'espècies i subespècies del Catàleg de flora amenaçada de Catalunya.

Prohibicions i autoritzacions relacionades amb la flora amenaçada

12.3.1. Prohibicions

D'acord amb el que estableix el Decret 172/2008, de 26 d'agost, de creació del Catàleg de flora amenaçada de Catalunya, la catalogació com a espècie o subespècie amenaçada en el Catàleg de Flora Amenaçada de Catalunya comporta, llevat de les excepcions establertes al present Decret, la prohibició de dur a terme les actuacions següents:

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 442

a) Qualsevol actuació no autoritzada amb el propòsit o resultat de destruir -les, mutilar -les, tallar -les o arrancar -les, així com la recol·lecció de les seves llavors, pol·len o espores.

b) Posseir -les, naturalitzar -les, transportar -les, comercialitzar -les, exposar -les a la venda o importar -les, tant si es tracta d'exemplars vius o morts, així com els seus propàguls o restes, excepte en els casos previstos pel present Decret. Se n'exceptuen aquells exemplars morts en els quals es pugui demostrar tècnicament que van ser conservats amb anterioritat a la publicació del present Decret.

c) Alterar -ne l'hàbitat afectant negativament les seves poblacions.

D'acord amb la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat les espècies incloses al Catàleg espanyol d'espècies Amenaçades estan incloses al Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial on espècie, subespècie o població comporta les prohibicions genèriques següents:

a) Tractant -se de plantes, fongs o algues, la de recollir -les, tallar -les, mutilar -les, arrencar -les o destruir -les intencionadament a la natura.

b) Tractant -se d'animals, incloses les seves larves, cries, o ous, la de qualsevol actuació feta amb el propòsit de donar -los mort, capturar -los, perseguir -los o molestar -los, així com la destrucció o deteriorament dels seus nius, vívars i llocs de reproducció, hivernada o repòs.

c) En ambdós casos, la de posseir, naturalitzar, transportar, vendre, comerciar o intercanviar, ofertar amb fins de venda o intercanvi, importar o exportar exemplars vius o morts, així com els seus propàguls o restes, llevat dels casos en què aquestes activitats, de manera controlada per l'Administració, puguin resultar clarament beneficioses per a la seva conservació, en els casos que es determinin per reglament.

Aquestes prohibicions s'aplicaran a totes les fases del cicle biològic d'aquestes espècies, subespècies o poblacions.

L'Administració General de l'Estat i les comunitats autònomes, en l'àmbit de les competències respectives, establiran un sistema de control de captures o morts accidentals i, a partir de la informació recollida, adoptaran les mesures necessàries perquè aquestes no tinguin repercussions negatives importants en les espècies incloses al Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial, i es minimitzin en el futur.

12.3.2. Autoritzacions

D'acord amb el decret 172/2008, aquestes prohibicions poden restar sense efecte mitjançant resolució motivada del director general competent en matèria de biodiversitat, i sempre amb l'objecte de desenvolupar actuacions de conservació, recuperació, reproducció i reintroducció, educació ambiental i totes aquelles destinades a assegurar la preservació de l'espècie o subespècie i la seva recuperació. Resten explícitament incloses aquelles d'intercanvi de material genètic, llavors o similars entre institucions científiques pel desenvolupament de programes de conservació o d'estudis científics. En els tràmits d'avaluació d'impacte ambiental referits a projectes que puguin tenir incidència en la conservació de l'espècie, s'ha de tenir en consideració l'impacte sobre les espècies o subespècies catalogades com a “en perill d'extinció” i “vulnerables”, tot evitant -ne l'impacte o adoptant les mesures correctores. Quan aquestes no siguin

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 443

possibles, cal adoptar les mesures de compensació que siguin adients, de manera que quan aquestes acabin l'estat de conservació de l'espècie o subespècie sigui igual o superior a la situació inicial.

Els instruments d'ordenació i gestió dels espais naturals de protecció especial han de tenir en compte les espècies catalogades com a “en perill d'extinció” i “vulnerables” i fixar, si s'escau, les condicions o certificacions específiques que siguin necessàries per conservar-les.

D'acord amb la Llei 42/2007, les prohibicions establertes en aquest capítol poden quedar sense efecte, amb l'autorització administrativa prèvia de la comunitat autònoma o de l'Administració General de l'Estat, en l'àmbit de les seves competències, si no hi ha cap altra solució satisfactòria, i sense que això suposi perjudicar el manteniment en un estat de conservació favorable de les poblacions de què es tracti, a la seva àrea de distribució natural, quan concorri alguna de les circumstàncies següents:

- a) Si de la seva aplicació se'n derivin efectes perjudicials per a la salut i seguretat de les persones.
- b) Per prevenir perjudicis importants als cultius, el bestiar, els boscos, la pesca i la qualitat de les aigües. Llevat del cas de les aus, també es podrà aplicar aquesta excepció en cas de perjudici important a altres formes de propietat.
- c) Per raons imperioses d'interès públic de primer ordre, incloses les de caràcter socioeconòmic i conseqüències beneficioses d'importància primordial per al medi ambient. Aquesta excepció no és aplicable en el cas de les aus.
- d) Quan sigui necessari per raó de recerca, educació, repoblació o reintroducció, o quan sigui necessari per a la cria en captivitat orientada a aquests fins.
- e) En el cas de les aus, per prevenir accidents en relació amb la seguretat aèria.
- f) Per permetre, en condicions estrictament controlades i mitjançant mètodes selectius, la captura, retenció o qualsevol altra explotació prudent de determinades espècies no incloses al Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial, en petites quantitats i amb les limitacions necessàries per garantir conservació.
- g) Per protegir la flora i la fauna silvestres i els hàbitats naturals.

En els supòsits d'aplicació de l'últim incís de l'apartat 1 lletra b) i de l'apartat 1 lletra c), les administracions competents han d'especificar les mesures mitjançant les quals queda garantit el principi de no pèrdua neta de biodiversitat, que preveu l'article 2. c), sigui mitjançant la figura dels bancs de conservació, sigui mitjançant l'adopció d'altres instruments.

En els supòsits previstos a l'apartat 1 lletra d), cal atènyer-se al que disposa el Reial decret 53/2013, d'1 de febrer, pel qual s'estableixen les normes bàsiques aplicables per a la protecció dels animals utilitzats en experimentació i altres fins científics.

En el cas d'autoritzacions excepcionals en què concorrin les circumstàncies contemplades a l'apartat 1, lletra f), la Comissió Estatal per al Patrimoni Natural i la Biodiversitat establirà els mecanismes necessaris per garantir, basant-se en dades científiques rigoroses, que no existeixen altres alternatives viables i que el nivell màxim nacional de captures s'ajusta al concepte de "petites quantitats". Igualment, s'establiran les quotes màximes de captura que es podran concedir, així com els sistemes de control del compliment de les mesures esmentades que hauran de ser exercides abans i durant el període autoritzat per efectuar la captura, retenció o explotació prudent, sens perjudici dels controls addicionals que també s'han d'establir una vegada transcorregut aquest període.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 444

L'autorització administrativa a què fan referència els apartats anteriors haurà de ser pública, motivada i especificar:

a) L'objectiu i la justificació de l'acció.

b) Les espècies a què es refereixi.

c) Els mitjans, les instal·lacions, els sistemes o mètodes a emprar i els seus límits, així com les raons i el personal qualificat per utilitzar-los.

d) La naturalesa i condicions de risc, les circumstàncies de temps i lloc i, si escau, les solucions alternatives no adoptades i les dades científiques utilitzades.

e) Les mesures de control que s'apliquen.

Les comunitats autònomes han de comunicar al Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient les autoritzacions acordades segons el que preveu aquest article, als efectes de la notificació posterior a la Comissió Europea i als organismes internacionals pertinents, i assenyalar, en cada cas, els controls exercits i els resultats obtinguts dels mateixos.

12.3.3. Normativa de referència

- Decret 172/2008, de 26 d'agost, de creació del Catàleg de flora amenaçada de Catalunya.

- Resolució AAM/732/2015, de 9 d'abril, per la qual s'aprova la catalogació, descatalogació i canvi de categoria d'espècies i subespècies del Catàleg de flora amenaçada de Catalunya.

Arbres monumentals i verd nadalenc.

12.4.1. Arbres monumentals

El valor monumental, històric o científic que tenen determinats exemplars d'espècies arbòries fa que formin part del patrimoni cultural de Catalunya, i que sigui d'interès públic la seva conservació i protecció.

Es consideraran arbres monumentals els exemplars que, per les mides excepcionals dins de la seva espècie o per la seva edat, història o particularitat científica, són mereixedors de mesures de protecció.

Els arbres declarats monumentals es consideraran protegits. Aquesta protecció implica la prohibició de tallar-los i d'arrencar-los totalment o parcial, així com de danyar-los per qualsevol mitjà.

Per a la realització dels tractaments silvícoles i fitosanitaris que calguin per al manteniment del bon estat de l'arbre caldrà l'autorització prèvia del departament competent en matèria d'espais naturals.

La declaració dels arbres monumentals es farà per Ordre del departament competent en matèria d'espais naturals, d'ofici o a petició dels propietaris on radiquin les finques.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 445

Per a la declaració se seguiran els criteris següents: mida, edat, interès històric, interès científic determinat per la raresa a Catalunya, pel límit de l'àrea de distribució, espècies i raresa a la comarca. Prèviament a la declaració es podran demanar informes als Departaments de botànica de les Universitats catalanes, a les entitats locals afectades i a les associacions de protecció de la natura. En qualsevol cas, es donarà vista de l'expedient a la persona propietària del terreny on radiqui l'arbre.

El departament competent en matèria d'espais naturals elaborarà un inventari dels arbres declarats monumentals a Catalunya.

El departament competent en matèria d'espais naturals podrà donar ajuts a les persones propietàries dels terrenys on radiquin els arbres monumentals per a la seva conservació, protecció o millora, o, si s'escau, realitzar directament les actuacions amb càrrec al seu pressupost.

12.4.2. Arbres d'interès local o comarcal

El Decret 214/1987, de 9 de juny, regula la protecció i conservació de determinats exemplars d'espècies arbòries que pel seu valor monumental, històric o científic, formen part del patrimoni cultural de Catalunya. Existeixen, però, altres arbres dels quals, tot i que no assoleixen el grau de notorietat dels anteriors, també se'n considera necessària la protecció i conservació per les seves característiques i popularitat dins el municipi o comarca.

L'Administració pública competent podrà declarar arbres d'interès comarcal o d'interès local els exemplars que, per la seva particularitat científica o la seva història, per les mides excepcionals dins la seva espècie o per la seva edat, són mereixedors de mesures de protecció.

Els arbres declarats d'interès comarcal o d'interès local es consideraran protegits.

Aquesta protecció implica la prohibició de tallar -los o arrencar -los totalment o parcial, així com de danyar -los per qualsevol mitjà.

Per a la realització dels tractaments silvícoles i fitosanitaris que calguin per al manteniment del bon estat de l'arbre caldrà l'autorització prèvia de l'administració que n'ha fet la declaració.

La declaració dels arbres d'interès comarcal es farà per acord del Consell Comarcal, d'ofici o a petició de les persones propietàries del terreny on radiqui l'arbre. La declaració dels arbres d'interès local es farà per acord de l'ajuntament corresponent, d'ofici o a petició de les persones propietàries del terreny on radiqui l'arbre.

Els Consells Comarcals i els ajuntaments hauran d'informar la direcció general competent en matèria d'espais naturals, de les declaracions que efectuin.

Per a la declaració se seguiran els criteris següents: interès científic, interès històric, mida, edat i altres. Prèviament a la declaració es podran demanar informes a les entitats locals afectades i a les associacions de protecció de la natura. En qualsevol cas, es donarà vista de l'expedient les persones propietàries del terreny on radiqui l'arbre.

El departament competent en matèria d'espais naturals elaborarà un inventari dels arbres declarats d'interès comarcal o local.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 446

Quan l'arbre declarat d'interès comarcal o local es trobi dins d'un Espai Natural de Protecció Especial, en el Pla Rector d'Ús i Gestió es consideraran obligatòriament les mesures adients per a la seva conservació.

El departament competent en matèria d'espais naturals podrà declarar arbres monumentals d'acord amb el Decret 214/1987, de 9 de juny, els d'interès local o comarcal que al seu judici ho mereixin.

12.4.3. Arbredes monumentals, d'interès local o comarcal

El valor monumental, històric o científic que tenen determinats grups d'arbres els fa que formin part del patrimoni cultural de Catalunya i implica que sigui d'interès públic i la seva conservació i protecció.

Mitjançant els decrets 214/1987 i 47/1988 es protegeixen els arbres monumentals, d'interès comarcal i d'interès local. Però durant l'elaboració de l'inventari dels arbres monumentals es va a constatar la conveniència i la necessitat d'establir mesures de protecció per conjunts o arbredes, protecció que no preveïen els esmentats decrets.

Administració pública competent podrà declarar, a petició de la persona propietària, arbredes monumentals, d'interès comarcal o d'interès local, els conjunts, les arbredes o els bosquets que, per la seva particularitat científica o la seva història, per les mides excepcionals dels arbres del conjunt, per les espècies que els constitueixen o per la seva edat, són mereixedors de mesures de protecció.

La declaració d'arbredes monumentals s'entén sens perjudici de la protecció que pot representar la declaració individual d'alguns dels arbres del conjunt com a arbres monumentals, d'interès comarcal o d'interès local.

Les arbredes declarades monumentals, d'interès comarcal o d'interès local, es consideren protegides. Aquesta protecció implica la prohibició de tallada i arrencada total o parcial, així com també de malmetre-les per qualsevol mitjà.

Per a la realització dels tractaments silvícoles i fitosanitaris necessaris per al manteniment del bon estat del conjunt caldrà l'autorització prèvia de l'Administració que n'ha fet la declaració.

La declaració d'arbreda monumental es farà per Ordre del departament competent en matèria d'espais naturals, a petició de la persona propietària del predi on radiqui el conjunt. La declaració d'arbreda d'interès comarcal es farà per acord del Consell Comarcal, a petició de la persona propietària del predi on radiqui el conjunt. La declaració d'arbreda d'interès local es farà per acord de l'ajuntament corresponent, a petició de la persona propietària del predi on radiqui el conjunt.

Els consells comarcals i els ajuntaments hauran d'informar la direcció general competent en matèria d'espais naturals de les declaracions que efectuïn.

Per a la declaració se seguiran els criteris següents: interès científic, interès educatiu, interès històric, mides, edat i altres. Prèviament a la declaració es podran demanar informes a les entitats locals afectades, a les universitats catalanes i a les associacions de protecció de la natura.

El departament competent en matèria d'espais naturals elaborarà un inventari de les arbredes declarades monumentals, d'interès comarcal o d'interès local.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 447

Quan l'arbreda declarada es trobi dins d'un espai natural de protecció especial, en el Pla Rector d'Ús i Gestió s'hauran de promoure necessàriament les mesures adients per a la seva conservació.

El departament competent en matèria d'espais naturals podrà donar ajuts als propietaris dels terrenys on radiquin els conjunts declarats arbredes monumentals, per a la seva conservació, protecció o millora, o, si escau, realitzar directament aquestes actuacions amb càrrec al seu pressupost.

Finalment, cal recordar que l'article 332 del codi penal castiga com a delictes el qui, contravenint les lleis o altres disposicions de caràcter general, talli, talli, arrengui, recol·lecti, adquireixi, posseeixi o destrueixi espècies protegides de flora silvestre, o trafiqui amb aquestes, les seves parts, derivats seus o amb els seus propàguls, llevat que la conducta afecti una quantitat insignificant d'exemplars i no tingui i conseqüències rellevants per a l'estat de conservació de l'espècie. En aquest darrer cas, si no es considera delictes, es considerarà infracció administrativa per la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals protegits.

12.4.4. Oliveres i oliverars monumentals

Les oliveres monumentals són deutes de l'esforç humà en llur cura i manteniment. Són monuments vius en desenvolupament i producció. Dissortadament, en les darreres dècades els paisatges i els espais agraris catalans han patit processos de degradació i de banalització, tal com reconeix la Llei 8/2005, del 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge.

Per tal d'aturar i evitar la degradació i desaparició d'aquest patrimoni, s'han d'establir mecanismes i instruments de planificació que assegurin la gestió adequada de les oliveres monumentals i llur permanència en el lloc que les ha vistes arrelar-se, i se n'ha de prohibir explícitament l'extracció i la comercialització.

Als efectes anteriors, es va aprovar la Llei 6/2020, del 18 de juny, de protecció, conservació i posada en valor de les oliveres i els oliverars monumentals. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per:

a) Olivera monumental: olivera que té un perímetre de tronc igual o superior a 350 centímetres mesurat a una altura de 130 centímetres del sòl, o que té una edat igual o superior a 350 anys. En el cas d'oliveres amb un tronc fragmentat, el perímetre és el total obtingut reconstruint la forma teòrica del tronc sencer.

b) Oliverar monumental: recinte agrícola d'oliveres que té una densitat mínima de 20 oliveres monumentals per hectàrea.

Les oliveres i oliverars poden ser declarats monumentals d'ofici amb la seva inclusió al Catàleg. Els titulars de les oliveres i els oliverars monumentals, en el termini de trenta dies a comptar de la data de publicació del Catàleg en el DOGC, poden interposar un recurs contra la inclusió de les oliveres i els oliverars en el Catàleg.

Els propietaris poden demanar voluntàriament la catalogació de llurs oliveres com a monumentals a partir de 150 centímetres de perímetre, mesurat a una altura de 130 centímetres del sòl.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 448

En els oliverars monumentals i en les finques on hi ha oliveres monumentals protegides, s'han de protegir el conjunt d'oliveres i tots els elements patrimonials lligats a l'activitat agrària tradicional i que donen singularitat als oliverars.

El conjunt d'oliveres i oliverars monumentals constitueixen el Catàleg d'oliveres i oliverars monumentals. S'identificarà amb un únic codi d'identificació a cada olivera monumental, encara que formi part d'un oliverar monumental.

Règim de prohibició d'actuacions contra les oliveres i els oliverars monumentals :

■ No es poden dur a terme activitats que directament o indirectament puguin deteriorar, malmetre o afectar de qualsevol manera l'estat de les oliveres i els oliverars monumentals inclosos en el Catàleg d'oliveres i oliverars monumentals.

■ Instal·lar cartells o plafons publicitaris o altres estructures o elements que distorsionin l'estètica, llevat de cartells amb finalitat didàctica o divulgativa lligada amb la conservació i promoció de les oliveres monumentals, que han d'ésser de mida reduïda per a minimitzar l'impacte visual.

■ Modificar significativament el paisatge agrari dels oliverars monumentals o malmetre elements patrimonials relacionats amb l'activitat agrària tradicional

sense l'autorització de la Comissió Tècnica per a la Protecció de les Oliveres i els Oliverars Monumentals.

■ Impedir l'accés als tècnics i el personal de l'Administració degudament acreditats, als agents mediambientals i als membres de cossos de seguretat amb funcions de vigilància mediambiental.

Es poden concedir exempcions al compliment de les prohibicions anteriors només per motius d'interès general, als titulars que justifiquin una situació especial només després d'obtenir el dictamen vinculant de la Comissió Tècnica per a la Protecció de les Oliveres i els Oliverars Monumentals, que ha d'avaluar les condicions que poden permetre l'eliminació de les oliveres monumentals, els propòsits d'aquesta eliminació, l'absència documentada de solucions alternatives i l'existència d'un projecte específic de replantació.

Les autoritzacions expedides d'exempció a les prohibicions són vàlides durant dos anys. En la transmissió d'oliveres monumentals es prohibeixen l'extracció, el trasplantament i la tinença d'exemplars arrencats d'oliveres monumentals, el comerç i les transaccions amb les oliveres o els oliverars monumentals. Se n'exclou la venda o transacció lligada a la transferència de la propietat del terreny, sempre que exemplars d'oliveres monumentals romanguin al mateix lloc.

Les oliveres monumentals que es van arrencar i es van trasplantar fora de llur espai originari no es poden moure del jardí o espai al qual han estat trasplantades per a no causar -los més danys, i no s'han d'incloure en el Catàleg d'oliveres i oliverars monumentals, llevat dels exemplars que la Comissió Tècnica per a la Protecció de les Oliveres i els Oliverars Monumentals consideri adient d'incorporar.

Els exemplars d'oliveres monumentals que són en vivers o centres de jardineria en espera d'ésser venuts i replantats han de fer, en el termini de trenta dies a comptar de l'aprovació d'aquesta llei, una declaració responsable del nombre d'oliveres monumentals que tenen a les instal·lacions. Si no ho fan, se'ls han d'aplicar, amb la inspecció prèvia del Cos d'Agents Rurals, les sancions tipificades com a molt greus per Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 449 aquesta llei. En el termini de dos anys, el Govern pot exercir el dret de tempteig i retracte sobre aquests exemplars.

Les funcions de control i vigilància del compliment d'aquesta llei estan delegades al Cos d'Agents Rurals de la Generalitat. Les policies autonòmica i municipal i els altres cossos policials de manera coordinada també poden dur a terme activitats de control.

Règim d'infraccions

1. Són infraccions administratives molt greus:

- a) Deteriorar o arrancar les oliveres o els oliverars protegits o causar la mort a les oliveres protegides, i també modificar físicament o químicament l'entorn de manera que es provoquin danys als exemplars d'oliveres.
- b) Arrancar o trasplantar les oliveres o els oliverars protegits, i també tenir exemplars arrancats i comerciar o fer transaccions amb aquests.

2. Són infraccions administratives greus:

- a) Instal·lar plataformes, objectes o cartells que puguin danyar significativament les soques, les branques o les arrels de les oliveres i els oliverars monumentals.
- b) Instal·lar cartells o plafons publicitaris o altres estructures o elements que distorsionin l'estètica de l'oliverar, llevat dels cartells amb finalitat didàctica o divulgativa lligada amb la conservació i promoció de les oliveres monumentals, que han d'ésser de mida reduïda.
- c) Modificar significativament el paisatge agrari dels oliverars monumentals o malmetre elements patrimonials relacionats amb l'activitat agrària tradicional

sense l'autorització de la Comissió Tècnica per a la Protecció de les Oliveres i els Oliverars Monumentals.

d) No permetre l'accés als tècnics i el personal de l'Administració degudament acreditats, als agents mediambientals i als membres de cossos de seguretat amb funcions de vigilància mediambiental.

3. Són infraccions administratives lleus:

a) Incomplir un precepte d'aquesta llei altre que els preceptes a què fan referència els apartats 1 i 2.

b) Incomplir els preceptes dels reglaments que despleguin aquesta llei.

La Comissió Tècnica per a la Protecció de les Oliveres i els Oliverars Monumentals ha d'autoritzar excepcionalment les actuacions que, per imperatiu legal relatiu a la reglamentació de sanitat vegetal, s'hagin de fer sobre les oliveres monumentals protegides i que comportin cometre alguna infracció tipificada per aquest article. La Disposició transitòria sobre Protecció directa i immediata de les oliveres i els oliverars monumentals estableix que mentre no s'aprovi definitivament el Catàleg d'oliveres i Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 450
oliverars monumentals, són aplicables de manera directa i immediata les normes de protecció que estableix aquesta llei per a les oliveres i els oliverars monumentals que s'ajusten a les definicions d'olivera i oliverar.

12.4.5. Verd nadalenc

Es defineix com a arbres de Nadal totes les espècies, s'entén per arbre de Nadal els arbres de les espècies i varietats botàniques dels gèneres següents:

- *Picea abies* (= *Picea excelsa*)
- *Abies alba* (= *Abies pectinata*)
- *Abies nordmanniana*
- *Abies masjoani*
- *Abies concolor*
- *Abies nobilis*
- *Abies pinsapo*
- *Pseudotsuga menziesii* (= *Pseudotsuga douglasii*)

Els arbres de Nadal poden ser comercialitzats sota alguna de les modalitats següents:

- Tallats.
- A arrel nua.
- Amb pa de terra reduït.
- Amb pa de terra, amb possibilitats de viure.

Als efectes de la seva comercialització, els arbres de Nadal es classifiquen en dues úniques categories:

■ Categoria 1a: integrada per arbres de conicitat compresa entre el 50% i el 60%, abundància de brancatge i fullatge i color propi de l'espècie. No poden tenir cap dels defectes assenyalats a l'article 3 de la mateixa Ordre de 2 de juliol de 1990.

■ Categoria 2a: integrada per arbres de conicitat compresa entre el 30% i el 50%. Només poden tenir fins a dos dels defectes assenyalats.

S'entén per conicitat la relació entre el diàmetre de la base del brancatge i l'alçada total de l'arbre, expressada en tant per cent.

Els arbres que no es puguin incloure en cap de les categories descrites, no es poden comercialitzar.

S'anomenen defectes, qualsevol de les anomalies que s'indiquen a continuació i

que malmeten l'aparença o rebaixen la configuració dels arbres de Nadal:

- Tija principal forçada.
- Entrenusos desmesurats i pelats.
- Densitat irregular, malformacions.
- Esgroguement de les agulles o clorosi.
- Dues o més branques trencades.
- Presència visible d'una branca morta.
- Presència evident de pelades a les branques.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 451

- Presència excessiva de líquens.
- Presència de 10 o més gal·les visibles resultants d'un atac d'insectes.

Per a la seva comercialització, els arbres de Nadal hauran de ser identificats:

a) Amb una marca de color, segons l'alçada, d'acord amb el que especifica l'annex 2 de l'Ordre de 2 de juliol de 1990.

b) Amb una etiqueta que servirà com a guia de transport en el període comprès entre el 15 d'octubre i el 25 de desembre, ambdós dies inclosos. Les etiquetes seran de 3 cm x 17 cm, de color verd per als arbres de la categoria 1a i de color groc per als de la categoria 2a, i hi figuraran com a mínim les dades següents:

- Identitat de la persona productora o de l'associació de persones productores de planta ornamental a la qual pertanyi.
- Zona d'origen.

Quan els arbres procedeixen de fora de Catalunya però hagin de circular o comercialitzar-se en territori d'aquesta comunitat, també hauran de disposar de la mateixa identificació individual, excepte en el cas que ja posseeixin una autorització expedida per la comunitat d'origen, amb les mateixes finalitats i característiques.

Pel que fa a la molsa, l'època de recollida és la compresa entre el 15 de setembre i el 15 de maig, i el límit de recol·lecció de caire domèstic se situa en 4 m². Es recomana buscar alternatives a la molsa per als pessebres, com ara gespes artificials o naturals, sorra, pedres o bé molsa reutilitzada d'altres anys. Es poden recollir superfícies contínues inferiors a 1 m², de manera que quedi una superfície igual o superior a l'extreta en el terreny, repartida homogèniament. No s'ha de malmetre el substrat, amb un màxim de 3 cm de profunditat, i s'han d'utilitzar eines adequades que no causin danys a l'entorn ni malmetin el substrat. Cal recordar que tots els terrenys forestals tenen titular, ja sigui públic o privat, i, per tant, cal l'autorització del propietari. Per això, quan els agents de l'autoritat constatin, en les zones d'extracció o durant el transport, quantitats iguals o superiors als 4 m² de molsa, caldrà l'autorització de la propietat o comprovants dels productes. En cas de no tenir-ne, es retornarà al bosc, independentment de les sancions administratives que se'n puguin derivar.

El Boix grèvol (*Ilex aquifolium*) és protegit, i la seva comercialització només es permetrà si procedent de fora de Catalunya quan en la Comunitat Autònoma d'origen no estigui protegit. En aquest cas, la persona venedora o intermediària haurà de poder demostrar documentalment la procedència.

Finalment, d'acord amb l'Ordre de 5 de novembre de 1984, sobre la protecció de plantes de la flora autòctona amenaçada a Catalunya, no es pot comercialitzar el teix (*Taxus baccata*) com a arbre de Nadal.

12.4.6. Normativa de referència

- Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals
- Decret 214/1987, de 9 de juny, sobre declaració d'arbres monumentals.
- Decret 47/1988, d'11 de febrer, sobre declaració d'arbres d'interès comarcal i local.

Temari específic

- Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 452
- Decret 120/1989, de 17 d'abril, sobre declaració d'arbredes monumentals, d'interès comarcal i d'interès local.
  - Llei 6/2020, del 18 de juny, de protecció, conservació i posada en valor de les oliveres i els oliverars monumentals .
  - Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural.
  - Ordre de 28 d'octubre de 1986, per la qual es regula el verd nadalenc i es protegeix el boix grèvol.
  - Ordre de 2 de juliol de 1990, per la qual es regula la presentació i les modalitat s de comercialització dels arbres de nadal.